ಬಹುಮುಖಿ

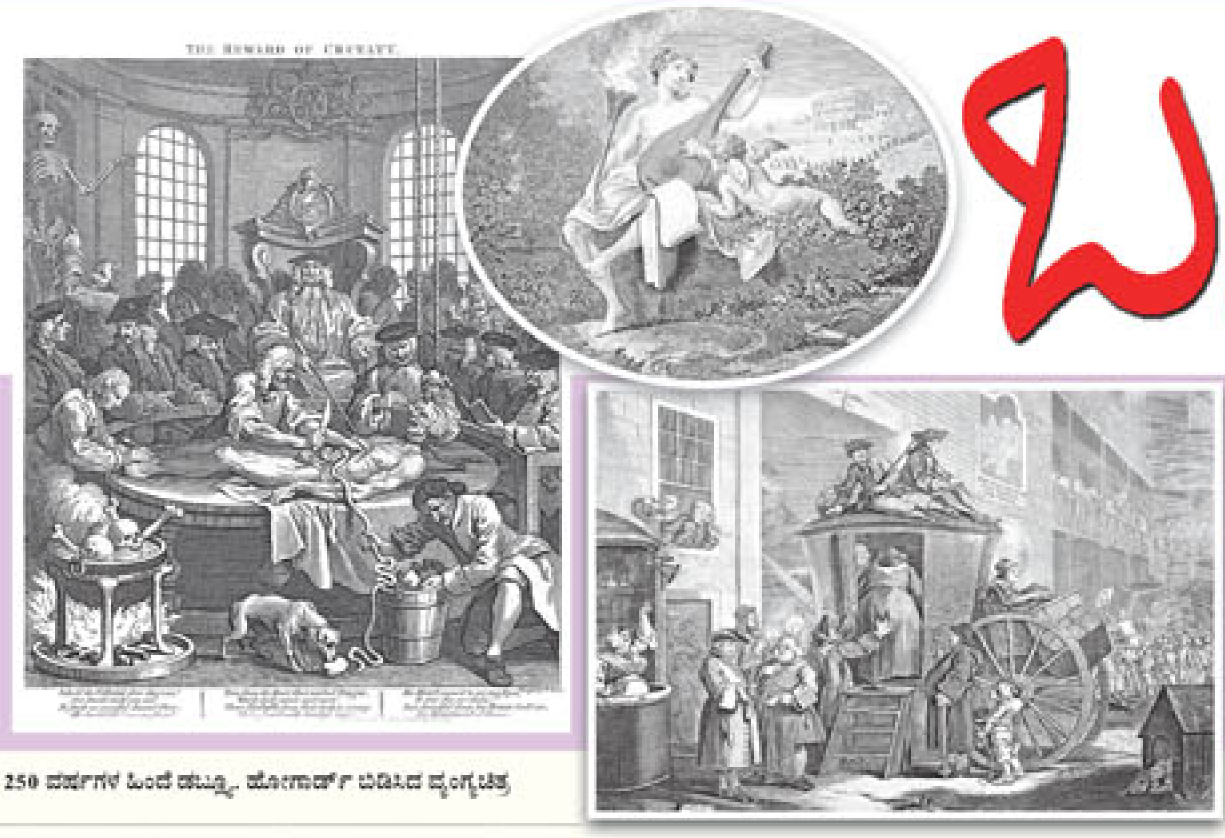

250 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ವಿಲಿಯಮ್. ಹೋಗಾರ್ತ್ ಬಿಡಿಸಿದ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ

8 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕಾರ್ಟೂನಿಷ್ಠೆ

ಕಾರ್ಟೂನಿಸ್ಟ್‌ಗಳಿಗೇ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆ ಶುರು ಮಾಡುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯ, ಧೈರ್ಯದ ಕೆಲಸ. ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾಡದ ಪ್ರಯತ್ನ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಗಿದೆ. ಅದುವೇ ಭಾರತೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಾರರ ಸಂಸ್ಥೆ (ಐಐಸಿ). ಈಗ ಇದಕ್ಕೆ 8 ವರ್ಷ. ನೆಪದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಬಂದ ಹಾದಿ ಹೇಗಿದೆ ಅಂತ ನೋಡೋಣ.

■ ಸ್ವರಾ ಜಿ. ಕಟ್ಟೆ

ವ್ಯಂಗ್ಯತರಂಗ

'ಇವತ್ತಿನ ಕಾರ್ಟೂನ ಬಾಳ ಚಲೋ ಐತಿ... ಅದ್ಹಂಗೆ ನಿಮ್ಮ ತಲೆಗೆ ಇವೆಲ್ಲಾ ಹೊಳೀತೈತೀ...'

ಆ ಕಡೆಯಿಂದ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿತು. ಈ ಕಡೆಯಿಂದ ಹಿರಿಯ ಕಾರ್ಟೂನಿಸ್ಟ್ ಹಿರಿ, ಹಿರಿದು ಸುಮ್ಮನಾದರು. ಆ ಕಡೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಧ್ವನಿ ಹೈಕ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ವೇಣಿ ಅವರದು ಅಂತ ಗೊತ್ತಾಗಿತ್ತು.

ಸುಮಾರು 8 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಗುದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೇಸು ಮುಕ್ತಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹಿರಿಯ ಕಾರ್ಟೂನಿಸ್ಟ್ ನರೇಂದ್ರ ಒಂದು ನಂದಿಯನ್ನು ಗೂಳಿ ರೀತಿ ಹೋಲಿಸಿ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು, ದೇವೇಗೌಡರನ್ನು ಕೊಂಬುಗಳಿಂದ ಎತ್ತಿಹಾಕುವ ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದ ವೇಣಿ 'ನೀವ್ನನ್ನು ಒಂದ್ಸಲ ಭೇಟಿ ಮಾಡಬೇಕಲ್ಲಾ?' ಅಂದರು. ಕೊನೆಗೆ ನರೇಂದ್ರರನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡೇ ಬಿಟ್ಟರು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನರೇಂದ್ರ ಅವರು ಭಾರತೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಾರರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಖಜಾಂಚಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ರಾಮಮೂರ್ತಿ. ಇದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಏಕೈಕ ಕಾರ್ಟೂನಿಸ್ಟರ ಸಂಸ್ಥೆ. ಕಾರ್ಟೂನು ಅನ್ನೋದು ಕಲೆಯ ಯಾವ ಭಾಗವೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಅದು ಒಂದು ರೀತಿ ಅದರಿಂದ ಹೊರಗಿರುವ, ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತ ಅಂತ ನಂಬಿದ್ದರಿಂದಲೋ ಏನೋ ಕಾರ್ಟೂನಿಸ್ಟರ ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವೇದಿಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಬರೆದು, ಬರೆದು ಮುದ್ರಿಸಿ,- ಮುದ್ರಿಸಿ ಮಿಂಚಿ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡುವ ಪರಿಪಾಠ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ನೀವು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ ಕಾರ್ಟೂನುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ನೋಡುವ ಅಂದರೆ ಸಿಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾರ್ಟೂನಿಸ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಅವರ ಅಭಿಮಾನಿಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಸೇರಿಸಬಾರದು ಅಂತ ನರೇಂದ್ರರ ತಲೆಗೆ ಬಂದು, ಆಗಲೇ (ಜೂನ್-8-2001) ಸಂಸ್ಥೆ ಶುರುವಾಗಿತ್ತು. ಆಗಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಎಸ್.ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ ನೆರವಿಗೆ ನಿಂತರು. ಮಾಜಿ ರಾಜ್ಯಪಾಲೆ ರಮಾದೇವಿ ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದ್ದರು. ಇಷ್ಟು ಸಾರ್ಥಕ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಚೇರಿ ಎಲ್ಲಿ ಅಂದು ಕೊಂಡಿರಿ... ನಂದಿನಿ ಬಡಾವಣೆಯ ನರೇಂದ್ರರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ. ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಆಪರೇಷನ್ ಶುರುವಾಗಿತ್ತು. ನರೇಂದ್ರರ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು. ಇದಕ್ಕೆ ಹಿರಿಯ ಕಾರ್ಟೂನಿಸ್ಟ್ ಮಾರಿಯೋ ಮಿರಾಂಡ ಅವರ ಸಲಹೆಗಳು ದೊರೆತವು.

2007ರಲ್ಲಿ ಚತುರ್ವೇದಿ ಉದ್ಘಾಟನೆ.

ಇಂಥ ಹೊತ್ತಲ್ಲಿ ವೇಣಿ ಕರೆದು ಮಾತನಾಡಿದ ಮೇಲೆ ನಿರಾಳ...

ಪುಟ 2

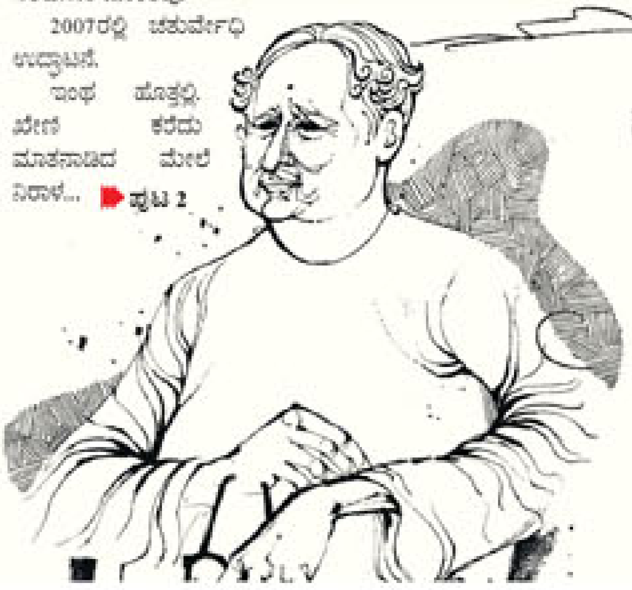

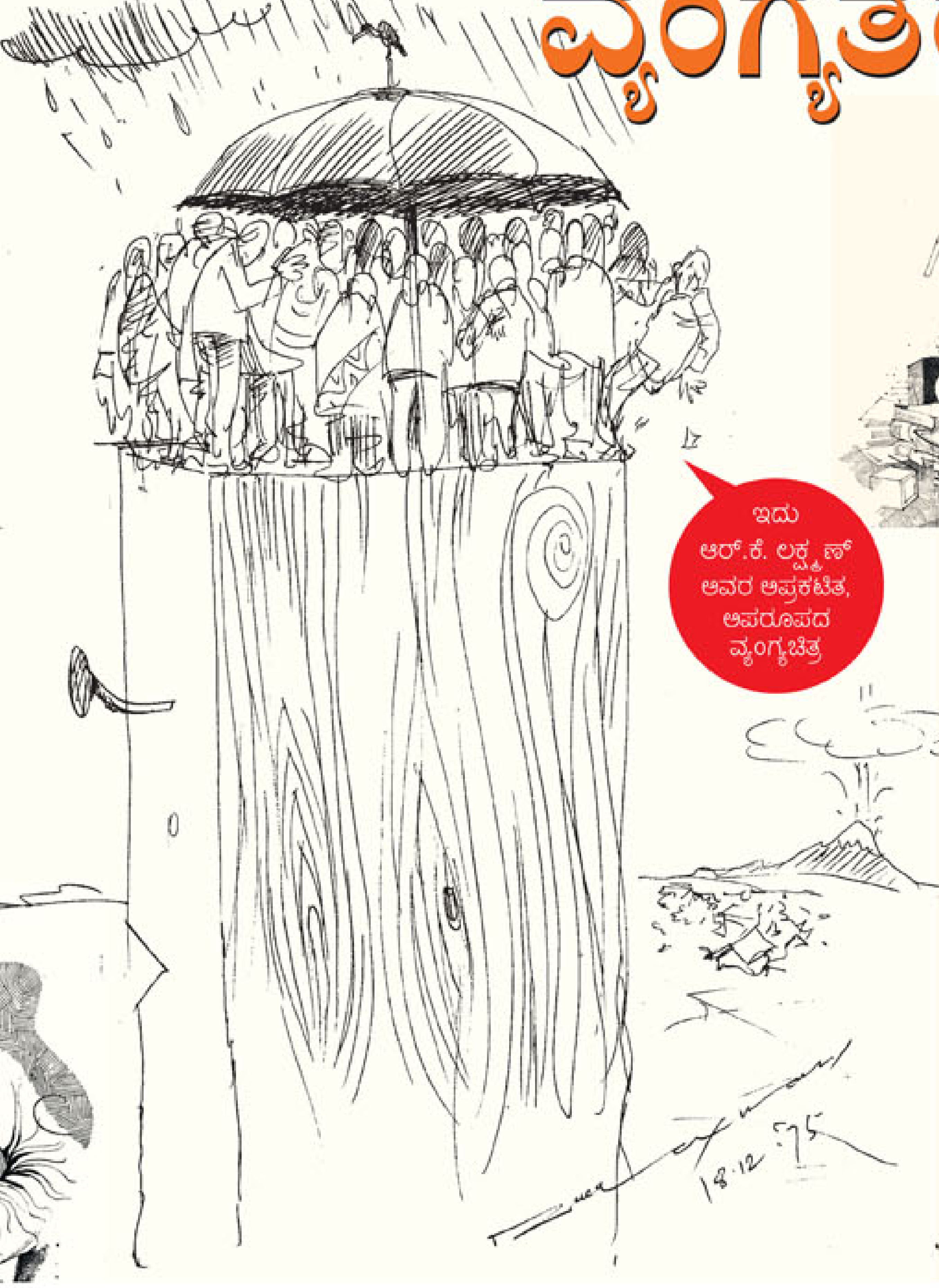

ಇದು ಆರ್.ಕೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಅವರ ಅಪ್ರಕಟಿತ, ಅಪರೂಪದ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ

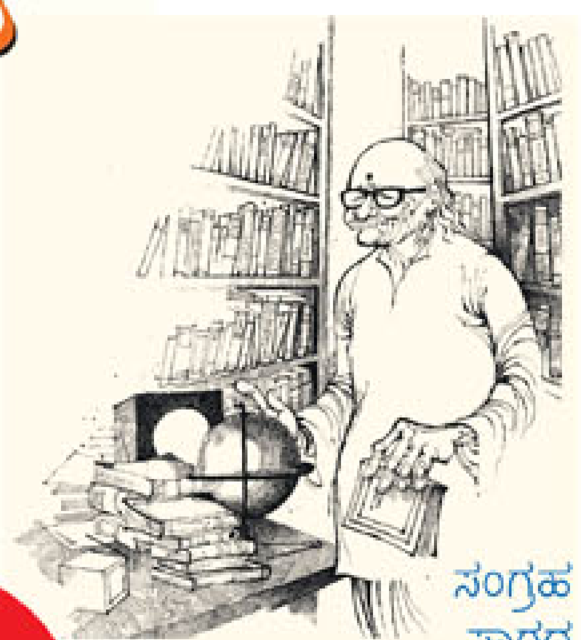

ಸಂಗ್ರಹ ಸಾಗರ

ಭಾರತೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಾರರ ಸಂಸ್ಥೆ ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಹೊಂದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 500ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳಿವೆ. ಆಸಕ್ತರು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಜ್ಞಾನ ವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ವಿಶೇಷ ಎಂದರೆ ಮಾರಿಯೋ ಮಿರಾಂಡ ಒಂದಷ್ಟು ಚಿತ್ರಗಳು, ಆರ್. ಕೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ್, ವಿಲಿಯಂ ಹೋಗಾರ್ತ್, ಅಬುಅಬ್ರಾಹಾಂ, ಫ್ರೆಡ್ರಿಕ್ ಜಾನ್, ಗುಜ್ಜಾರಪ್ಪ, ರಾಮಮೂರ್ತಿ, ನಾಡಿಗ್ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಹಿರಿಯ ವ್ಯಂಗಚಿತ್ರಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಕಲಿಕಾರ್ತಿಗಳು ಕಲಿಯೋದಕ್ಕೆ ಇದು ರಂಗಸ್ಥಳ.

ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸ್ಪರ್ಧೆ

ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಕಾರ್ಟೂನಿಸ್ಟ್ ಮಾಯಾ ಕಾಮತ್ ಅವರ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಪತಿ ಅಮರನಾಥ ಕಾಮತ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶವಲ್ಲದೇ ಅಮೆರಿಕಾ, ಚೀನಾ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ, ಯೂರೋಪ್ ದೇಶಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ಪರ್ಧಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಅಮರನಾಥ್ ಅವರೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಕಳೆದ 3 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಆರು, ಏಳು ಬಾರಿ ಆಸಕ್ತರಿಗಾಗಿ ಎರಡು ದಿನಗಳ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈವಾಗಲೂ 500ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಕಾರ್ಟೂನಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ನರೇಂದ್ರ.

ವ್ಯಂಗ್ಯತರಂಗ

ಪುಟ 1

'ನೀವು ಏನ್ ಮಾಡ್ತೀರೋ ಮಾಡಿ.. ನಾನು ಇರ್ತೀನಿ' ಅಂದರು ವೇಣಿ.

ನರೇಂದ್ರರ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದದ್ದು ಸದ್ಯ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಚ.ಅಡಿ ಜಾಗ ಸಿಕ್ಕರೆ ಸಾಕು ಆಮೇಲೆ ನೋಡೋಣ ಅಂತ. ಇದನ್ನು ವೇಣಿಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಶುರುವಾದದ್ದು ಸ್ಥಳದ ಬೇಟೆ. ಕೋರಮಂಗಲ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ, ಜಯನಗರ, ರಾಜಾಜಿನಗರ ಎಲ್ಲೂ, ಯಾವ ಜಾಗ ಹೊಂದಲಿಲ್ಲ, ನರೇಂದ್ರರು ಮತ್ತೆ ತಲೆ ಗೀರಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ವೇಣಿ ಅವರ ಫೋನು- ನೀವೇನು ಚಿಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಿಲ್ರೀ.. ನಿಮಗೆ ಎಂ.ಜಿ.ರೋಡಿನಲ್ಲಿ ಐದು ಸಾವಿರ ಚ.ಅಡಿ ಜಾಗ ಕೊಡ್ತೀನಿ. ಅದೇನು ಬೇಕೋ ಮಾಡ್ಕೊಳ್ಳಿ, ಮುದ್ದಾಂ ಕಲೆ ಉಳಿಸಬೇಕು...' ಅಂದು ಬಿಟ್ಟರು. ಎಲ್ಲರಂತೆ ಹೇಳಿ ಸುಮ್ಮನಾಗಲಿಲ್ಲ, ಒಬ್ಬ ಎಂಜಿನಿಯರ್, ಒಳಾಂಗಣ ವಿನ್ಯಾಸಕಾರರನ್ನು ಜೊತೆಗೆ ಬಿಟ್ಟರು.

ನರೇಂದ್ರರಿಗೆ ಹೊಳೆದದ್ದು ಆಗ ಇದನ್ನು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಮಾಡಬಾರದು ಅಂತ. ಆಗ ಒಳಾಂಗಣ

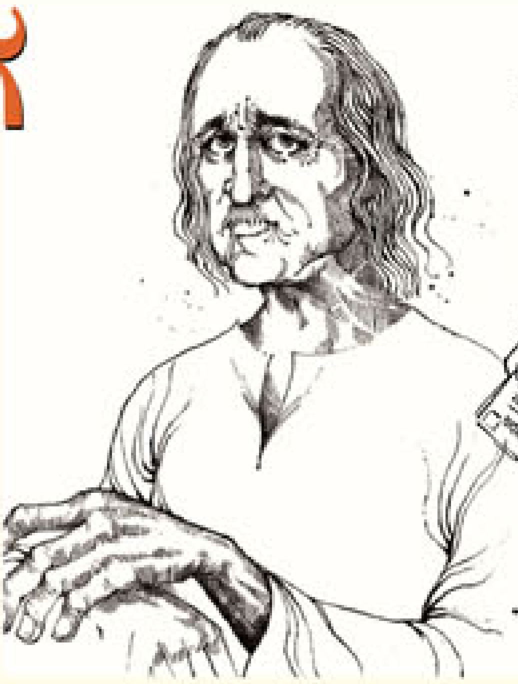

ಹೇಗಿರಬೇಕು, ಎಷ್ಟಿರಬೇಕು ಅಂತ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದರು. ಚಿತ್ರಕಲಾಪರಿಷತ್ತು ಮತ್ತೆಲವಾರು ಕಡೆ ಓಡಾಡಿದರು.

ಈ ಹಿಂದೆ ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಕಾರ್ಟೂನಿಸ್ಟ್ ಹೇಗಿರಬೇಕು ಅನ್ನೋದಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಅಡ್ವೈಸರಿ ಕಮಿಟಿ ಇತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಉನ್ನಿ, ಕೇಶವ್ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಹಿರಿಯ ಕಾರ್ಟೂನಿಸ್ಟ್‌ಗಳು ಇದ್ದರು. ಅವರು ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಅಂದರೆ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಜಾಗ, ಲೈಬ್ರರಿ, ಚರ್ಚಾಂಗಣ ಹೀಗೆ ಇರಬೇಕು ಅನ್ನೋ ರೂಪುರೇಷೆ, ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ವೇಣಿ ಅವರು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟ ಐದುಸಾವಿರ ಚ.ಅಡಿ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಹರಡುವುದು ಹೇಗೆ ಅಂತ ಯೋಚಿಸಿ, ಮೊದಲಿಗೆ ಎರಡು ಸಾವಿರ. ಚ.ಅಡಿ ಗ್ಯಾಲರಿ, ಒಂದೂವರೆ ಸಾವಿರ ಚ.ಅಡಿ ಸಭಾಂಗಣ, ಉಳಿದ ಒಂದೂವರೆ ಸಾವಿರ ಚ.ಅಡಿ ಜಾಗ ಕಾರ್ಟೂನ್ ಸಂಗ್ರಹದ ಗ್ರಂಥಾಲಯಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಿಡಲಾಯಿತು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಣ್ಣ ಆಫೀಸು. ಇಡೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಖರ್ಚು ವೇಣಿ ಅವರೆ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಷ್ಟೂ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕಾರರ ಕಾರ್ಟೂನುಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಪ್ರದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಸಾಗಿ ಈ 8 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 114 ಕಾರ್ಟೂನ್ ಮೇಳಗಳ ನಡೆದಿವೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ವಿಲಿಯಂ ಹೋಗಾರ್ತ್ ಎನ್ನುವ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಾರರ ನೂರಾರು ಕಾರ್ಟೂನ್‌ಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡೆದಿದೆ. ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಕಾರ್ಟೂನಿಸ್ಟ್ ಕೇವಲ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿಲ್ಲ, ಇದೊಂದು ಆಸ್ತಿ. ಕಲೆಯ ಸಂಗ್ರಹ, ಪ್ರದರ್ಶನ ಮೂಲಕ ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಕಲೆಯನ್ನು ರವಾನಿಸುವ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿ ಹೊಂದಿದೆ.

ವಿಳಾಸ-

ಭಾರತೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕಾರರ ಸಂಸ್ಥೆ
ನಂ.1, ಮಿಡ್‌ಫೋರ್ಡ್ ಹೌಸ್, ಮಿಡ್‌ಫೋರ್ಡ್ ಗಾರ್ಡನ್ಸ್, ಆಫ್. ಎಂಜಿ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-01
ದೂರವಾಣಿ-08041758540,
ಮೊಬೈಲ್-9980091428